

## NOTA DE FUNDAMENTARE

### la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025

<b>1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ</b>
Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Documentului unic de program 2025-2027 (DUP), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR).
<b>2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ</b>
<b>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</b>
Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, art. 6 alin. (3) și art. 7 alin. (2) din Legea nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală și art. 2 lit. f) din Legea bugetului de stat pentru anul 2025 nr. 310/2024. Proiectul vizează modificarea Documentului unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, ca urmare a aprobării de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale (CNCDDL) a Deciziei nr. 70 din 24.10.2025, prin care au fost avizate modificările la DUP pentru anii 2025-2027.
<b>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</b>
Documentul unic de program este un document de planificare elaborat pe termen mediu pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 și reprezintă documentul-sinteză al programelor operaționale regionale, incluzând lista proiectelor prioritare de dezvoltare regională și locală, selectate în baza concursurilor organizate de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Documentul unic de program în vigoare, vizează perioada 2025-2027 și listează <b>249 de proiecte</b> de dezvoltare regională, <b>1477 de proiecte</b> de dezvoltare locală și <b>29 de proiecte</b> depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă. Proiectele incluse în Documentul unic de program contribuie semnificativ la reducerea disparităților și la satisfacerea necesităților de dezvoltare regională, urbană și locală. Cu toate acestea, cerințele reale ale comunităților depășesc resursele disponibile, motiv pentru care Guvernul și Ministerul lansează periodic apeluri de proiecte, în special în domeniile unde se înregistrează restanțe și nevoi stringente. Astfel, prin Decizia CNCDDL nr. 12/25 din 02.04.2025 a fost lansat Concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane, pentru finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, în cadrul apelului pe listă. Prioritățile de finanțare a apelului sunt corelate cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022), Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 (Hotărârea Guvernului nr. 40/2022), Programul național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova pentru anii 2021-2027 (Hotărârea Guvernului nr. 916/2020) și a Programului național

de accelerare a dezvoltării mun. Bălți în calitate de pol de dezvoltare pentru anii 2024-2028 (Hotărârea Guvernului nr. 435/2024).

Concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane a fost organizat în baza Anexei nr. 2 din Regulamentul privind gestionarea mijloacelor financiare alocate în Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului 152/2022 și în baza „Ghidului de aplicare la concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane-apel pe listă, ediția 2025”. Urmare a încheierii apelului și evaluării notelor conceptuale depuse de către Agențiile de Dezvoltare Regională, Comisia interministerială a evaluat 491 de note conceptuale. Inițial, conform Deciziei CNCDDL nr. 27 din 06.06.2025, selectate pentru includerea în DUP pentru anii 2025-2027 au fost 97 de note conceptuale, dintre care **89** de note conceptuale depuse în cadrul Programului „Curtea Europeană”- desfășurat doar în mun. Chișinău conform condițiilor de bază aplicate la concursul de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane. În baza ordinului directorului ADR mun. Chișinău nr. 09 din 04.04.2025 a fost aprobat Ghidul cu privire la mecanismul de aplicare a Notelor Conceptuale în cadrul concursului de selectare a proiectelor de dezvoltare pentru centrele urbane (ediția aprilie 2025) prin care s-au stabilit condiții specifice pentru aplicarea dosarelor la Programul ”Curtea Europeană”. Notele conceptuale au fost depuse în cadrul domeniului de intervenție **2. Dezvoltare urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor - Măsura 2.3. Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice.**

În conformitate cu punctul. 26, subpunctul 3) litera e) din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 privind aprobarea Regulamentului de gestionare a mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, notele conceptuale selectate pentru măsurile 1.1; 1.3; **2.3**; 3.1, pot fi incluse direct în proiectul Documentului unic de program, prin Decizia CNCDDL. Având în vedere importanța implementării programului, CNCDDL, în baza **Deciziei nr. 66 din 24.10.2025** a avizat includerea în DUP 2025-2027 și a celor **380** note conceptuale în așteptare, depuse pentru revitalizarea curților de bloc din municipiului Chișinău. Costul total pentru cele 380 de note conceptuale incluse este de aproximativ 1,7 mlrd lei.

Anexa nr. 2 a Documentului unic de program pentru anii 2025-2027 conține 1477 de proiecte de dezvoltare locală. În baza **Deciziei CNCDDL nr. 67 din 24.10.2025**, s-a avizat includerea **unui nou** proiect „*Extinderea apeductului și construcția sistemului de canalizare a satului Găuzeni, raionul Șoldănești*” depus în cadrul concursului pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor în domeniul dezvoltării locale în cadrul Programului național „Satul european” ediția 2, propuse spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală. S-a propus includerea acestuia pentru operaționalizarea investiției realizate prin implementarea proiectului depus în cadrul Programului național „Satul european” ediția 1 „Construcția sistemului de alimentare cu apă și canalizare în satul Găuzeni, raionul Șoldănești”. Bugetul proiectului nou inclus este de 10 431 263,45 lei, dintre care alocații FNDRL 10 000 000,00 lei și contribuția APL 431 263,45 lei.

Proiectul de dezvoltare locală „*Extinderea apeductului și construcția sistemului de canalizare a satului Găuzeni, r-nul Șoldănești*” va fi integrat în Anexa nr. 2 din Documentul unic de program pentru anii 2025-2027.

La moment, în cadrul Anexei nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 sunt incluse 29 de proiecte depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/de reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă. În baza **Deciziei CNCDR nr. 68 din 24.10.2025** s-a avizat includerea a încă 3 proiecte. Costul total al celor 3 proiecte noi incluse va fi 3 985 765,54 lei.

În baza **Deciziei CNCDR nr. 69 din 24.10.2024**, s-a avizat excluderea din Document a 2 proiecte de dezvoltare regională. Excluderea proiectului „Construcția și dezvoltarea pieței regionale”, codul GE11010DR1, cu nr. crt. 2<sup>10</sup> din Anexa nr. 1 la DUP 2025-2027 are un caracter tehnic și urmărește evitarea dublei înregistrări a aceluiași proiect inclus cu nr. crt. 2<sup>2</sup>. Proiectul „Complexul de asigurare cu apă potabilă a satelor din raionul Hîncești. Etapa I- localitățile din lunca râului Prut” trebuie exclus din Anexa nr.1 la DUP 2025-2027 din motivul transferului responsabilității de implementare a proiectului către Administrația Națională „Apele Moldovei”.

Astfel, *Anexa nr. 1* va conține 627 de proiecte și note conceptuale de dezvoltare regională, *Anexa nr. 2* va conține 1478 de proiecte de dezvoltare locală, iar *Anexa nr. 3* a Documentului unic de program va conține 32 de proiecte.

### **3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse**

#### **3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi**

Obiectivele proiectului hotărârii Guvernului țin de modernizarea urbanistică și dezvoltarea infrastructurii de servicii și utilități publice și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Scopul proiectului de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 160/2025 constă în:

- sprijinirea inițiativei civice locale în dezvoltarea spațiilor publice și de uz comun din curțile blocurilor, în vederea amenajării acestora și creării unui mediu calitativ și plăcut de trai;
- asigurarea accesului îmbunătățit la infrastructura tehnico-edilitară locală pentru cetățenii Republicii Moldova.

Elementele noi ale proiectului vizează:

- Modificarea Anexei nr. 1 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027, prin completarea acesteia cu **380 de** note conceptuale, aferente Măsurii 2.3 „Revitalizarea urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice” și excluderea a două proiecte de dezvoltare regională;
- Modificarea anexei nr. 2 la Documentul unic de program pentru anii 2025–2027, prin completarea cu **1** proiect de dezvoltare locală, aferent Măsurii 1.1 „Construcția/extinderea/reabilitarea/modernizarea sistemelor de alimentare cu apă, de epurare a apei și de canalizare destinate obiectivelor publice de interes local”;
- Modificarea Anexei nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 prin includerea a **3** proiecte depuse de autoritățile administrației publice locale pentru intervenții de urgență.

Având în vedere importanța implementării proiectelor cu scopul îmbunătățirii calității vieții cetățenilor și realizarea obiectivelor de dezvoltare regională, urbană și locală, se

propune intrarea în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial. Acest lucru va permite implementarea proiectelor în termeni proximi.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
<p>Aprobarea prin Hotărâre de Guvern a listei proiectelor de dezvoltare regională și locală și a listei proiectelor depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/de reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă, reprezintă o cerință expresă a cadrului normativ în vigoare, neexistând mecanisme alternative legale prin care aceste proiecte pot fi aprobate spre finanțare din bugetul public.</p> <p>Necesitatea modificării Documentului unic de program rezultă din faptul că, în lipsa includerii proiectelor în acest document, finanțarea lor devine imposibilă.</p>
<b>4. Analiza impactului de reglementare</b>
4.1. Impactul asupra sectorului public
<p>Aprobarea spre finanțare a <b>unui</b> proiect de dezvoltare locală și <b>3</b> proiecte depuse de autoritățile administrației publice locale pentru intervenții de urgență va contribui atât la dezvoltarea economică și îmbunătățirea calității vieții în comunitate, cât și la îmbunătățirea capacităților administrației publice locale de a furniza, în mod echitabil servicii publice adecvate, având efecte pozitive pe termen lung.</p> <p>Prin sprijinirea implementării unor proiecte relevante pentru zonele defavorizate sau insuficient dezvoltate, sectorul public va reuși să intervină mai eficient în atenuarea disparităților teritoriale. Aceasta va spori încrederea cetățenilor în instituțiile statului și va contribui la coeziunea teritorială.</p>
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
<p>Valoarea totală a notelor conceptuale de dezvoltare regională propuse spre includere în Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 este de aproximativ 1,7 mlrd lei. Finanțarea acestora va fi în anul 2026 în urma alocărilor mijloacelor financiare în FNDRL.</p> <p>Valoarea proiectului de dezvoltare locală propus spre includere în Anexa nr. 2 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 este de - 10 431 263,45; alocații FNDRL - 10 000 000,00; contribuția APL - 431 263,45.</p> <p>Pentru proiectele incluse în Anexa nr. 3 se va aloca din FNDRL 3 985 765,54 lei.</p> <p>Proiectele de dezvoltare locală și intervenții urgente urmează a fi implementate din mijloacele FNDRL alocate în anul 2025.</p>
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu se aplică.
4.4. Impactul social
<p>Finanțarea proiectelor de dezvoltare regională și locală din mijloacele FNDRL selectate în baza concursurilor, conform condițiilor impuse de Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 sau depuse de autoritățile administrației publice locale pentru măsurii de intervenție urgentă, va contribui la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, sporirea gradului de acces a populației la serviciile publice și la infrastructura locală și revitalizarea urbană prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice. Astfel, datorită implementării proiectelor de dezvoltare regională și locală, locuitorii vor beneficia de servicii publice mai accesibile și condiții de trai îmbunătățite și sigure.</p>

Impactul în urma implementării proiectelor de dezvoltare locală prevede că 3 localități din țară vor beneficia de extinderea sistemului de apeduct și construcția sistemului de canalizare, iar 380 de curți de bloc din municipiul Chișinău vor fi reabilitate pentru a crea un mediu sigur, calitativ și plăcut pentru viață.
<b>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</b>
Nu este aplicabil.
<b>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</b>
De rezultatele în urma implementării proiectelor de dezvoltare regională și a proiectelor de dezvoltare locală vor beneficia toți locuitorii unde sunt localizate proiectele, fără diferențe de gen.
<b>4.5. Impactul asupra mediului</b>
Având în vedere că proiectele vizează construcția sistemului de apeduct și canalizare și reabilitarea curților de bloc prin delimitarea zonelor de parc, a parcarilor, terenurilor de joacă și intrărilor în bloc, acestea vor contribui la crearea unui mediu de trai durabil și echilibrat, având un impact semnificativ asupra protecției mediului și a calității vieții oamenilor.
<b>4.6. Alte impacturi și informații relevante</b>
Nu este aplicabil.
<b>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</b>
<b>5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</b>
Nu este aplicabil.
<b>5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</b>
Nu este aplicabil.
<b>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ</b>
Având la bază prevederile art. 5 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, modificările Documentului unic de program pentru anii 2025-2027 au fost avizate de către membrii Consiliului Național de Dezvoltare Regională și Locală prin Deciziile nr. 66-70 din 24.10.2025. Din componența CNCDRL fac parte miniștrii cu competențe în domeniile dezvoltării regionale, economie, finanțe, mediu, cultură, educație etc., președinții Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare, reprezentanți ai sectorului privat și civic, fiind asigurat un proces participativ și transparent de luare a deciziilor. De asemenea, anunțul de inițiere privind elaborarea proiectului de modificare și anunțul privind consultarea publică au fost publicate pe pagina web a ministerului la compartimentul Transparență decizională, precum și pe platforma guvernamentală particip.gov.md: <a href="https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15345">https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15345</a> . Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017, proiectul de act normativ urmează a fi transmis spre avizare instituțiilor administrației publice centrale, în modul stabilit.
<b>7. Concluziile expertizelor</b>
Proiectul hotărârii de Guvern urmează a fi expertizat juridic de Ministerul Justiției.
<b>8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent</b>

Aprobarea prezentului proiect de hotărâre nu va necesita modificarea sau aprobarea altor acte normative.

**9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ**

Potrivit normelor în vigoare, implementarea proiectelor incluse în anexele la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 și finanțate din mijloacele FNDRL este monitorizată de Agențiile de Dezvoltare Regională, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

**Viceprim-ministru, ministru**

**Vladimir BOLEA**